

י"א – להי ישראל שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך

During the course of studying תפלת שחרית, we noted that over time some of the wording of תפלת שחרית changed and that much was added to תפלת שחרית. Our study of the longer תחנון that is recited on Mondays and Thursdays reveals a different type of change; i.e. an attitude change. ה"ל added the longer תחנון and קריאת התורה to the busier days of the week; the days on which the courts met and on which businesses gathered in the market place. Time management rules would mandate the opposite; lengthen תפלת שחרית on the quieter days. We respond to this issue by starting תפלת שחרית earlier on Mondays and Thursdays and to rush through the longer תחנון and קריאת התורה. Have we forgotten what ה"ל had in mind? Our rush to finish תפלת שחרית on Mondays and Thursdays has resulted in our not reciting the section that begins י"א – להי ישראל שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך in the manner it was intended:

מחזור ויטרי סימן צג ד"ה בשיני ובחמישי – בשיני ובחמישי אחר כל בקשותיו אומר כאן שליה ציבור בתחינת לב ובכיוון לב, וכל ציבור עונים אחריו: י"א – להי ישראל שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.

This section is a פיוט. It was planned that the שליח ציבור would recite each paragraph aloud and that the congregation would answer each paragraph with the refrain: י"א – להי ישראל שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך. We have abandoned that practice.

A further change may have occurred. The paragraphs that we recite may be only a small portion of what was a פיוט that contained paragraphs for each letter of the alphabet. At some point in history, a סידור publisher may have reduced the number of paragraphs in order to shorten the prayer. That is the opinion of the סידור עבודת ישראל:

גם ראינו מסדר חבורה שהיתה מעקרה פיוט גדול הולך על סדר א"ב ולא נשאר בשלמותו כי קצרוהו או כדי שלא להטריח על הציבור או מטעם אחר, ואין לנו עוד ממנו כי אם החרוזים של אות ה' ו' ז' ח' נ' וק'. והחרוז של אות נו"ן אינו בספרינו אבל מצאתיו בכתב יד מוצב קודם החרוז חוסה י"א, וברור לי שמקומה הראוי אחרי החרוז חוסה.

Rabbi Zeligman Baer, author of the סידור עבודת ישראל, disagrees with the common view that what we recite is the complete פיוט. He also disagrees with the prevailing opinion as to when this פיוט was authored. The common view is expressed by the רוקח:

פירושי סידור התפילה לרוקח [עב] נפילת אפים עמוד תג – כך מצאתי בכתב ידו של רבינו

החסיד זצ"ל שתפלת ה' א-להי ישראל חזקיהו מלך יהודה יסדה, כשצר סנחריב על ירושלים ובקש להחריבה. ועמד בשתי שעות בלילה ועלה לבית המקדש ויסדה תפלת ה' א-להי ישראל. יש בה חזקיהו תיבות, ב' יותר על שם אותם ב' שעות. וחתם שמו למפרע מרוב ענוה יתירה שהיתה בו, ח'וסה ה', ז'רים אומרים, ק'ולינו תשמע, י-י אלהי ישראל, ה'בט משמים, הרי חזקיה בראשי תיבות מחרוזות. ומה שהקדים ה' אלהי ישראל ואחריו יסד הבט משמים לפי שכיון לכבוד השם ליסדו תחלה לפי שהיה נראה בעיניו גנאי ליסדו השם בסוף.

Rabbi Baer disagrees:

אבל תוכן התחינה יגיד לנו זמן הבורה כי חוברה בימי הגזירות שבסוף אלף החמישי.

Rabbi Baer bolsters his position that the פיוט was not authored by מלך חזקיהו as follows:

והנה זאת התחנה שלנו כתבו על אודותה בשם ר' יהודה החסיד כי יסדה חזקיה המלך, ואם קבלה היא נקבל ואם לדין יש תשובה כי חתימת השם שמצאו בה באמת איננה כי החרוז: י"י א-להי ישראל אינו מגוף התחינה כאשר ראינו והיא מתחלת בתבת הבט משמים, ואם כן אין בה יו"ד.

That this פיוט contains the initials of מלך חזקיהו can be attacked on a further ground. The מחזור ויטרי provides the following wording for the פיוט:

מחזור ויטרי סימן צג ד"ה בשיני ובחמישי-חוסה י"י עלינו ברחמיך ואל תתננו בידי אכזרים למה יאמרו העמים איה נא א-להיהם למענך עשה עמנו חסד ואל תאחר אנא שוב מחרונך ורחם סגולה אשר בחרת. י"י:

זרים אומרים אין תוחלת ותקוה הון אום לשמך מקוה טהור ישועתינו ונאלתינו קרבה יגענו ולא הונח לנו רחמיך יכבשו את כעסך מעלינו אנא שוב מחרון אף ורחם סגולה אשר בחרת. י"י:

קולינו תשמע ותחון ואל תטשנו למחות את שמנו זכור אשר נשבעת לאבותינו ככוכבי השמים ועתה נשארנו מעט מהרבה ובכל זאת שמך הגדול לא שכחנו נא אל אל תשכחינו. י"י

גיתן בעפר פינו ונכפש באפר כחינו כי מאד שבענו מרורים ורוינו לענה ורוש ולא שב ממנו חרון ובעתה. ובכל זאת שמך הגדול לא שכחנו נא אל אל תשכחינו: י"י א-להי כו'. עזרינו א-להי ישענו על דבר כבוד שמך והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך. י"י א-להי ישראל שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.

The רוקח was aware of the paragraph beginning with the letter נו"ן but he dismisses it:

פירושי סידור התפילה לרוקח [עב] נפילת אפים עמוד תג'-ועל דברי צרפתים שמוסיפים חרוז אחד ויתן בעפר פיהו, לא טוב הדבר אשר המה עושים, ועתידין ליתן את הדין על תוספת תפלתם.

TRANSLATION OF SOURCES

ישי -On Mondays and Thursdays, after the congregation finishes making all their requests, the prayer leader recites a heartfelt prayer with sincere thought and the congregation responds to each paragraph of his prayer with the words: G-d, the G-d of Israel, withdraw Your anger and cancel any plans to harm Your nation.

ל -We also can surmise from the order of the paragraphs that at first this was a long poem whose paragraphs began with each succeeding letter of the alphabet. However, over time, the wording of some of the paragraphs was eliminated either because the poem was shortened or in order not to burden the congregation or for some other reason. We are left with the paragraphs whose first words begin with letters: Hey, Vav, Zayin, Ches, Nun and Koof. The paragraph that begins with the letter "Nun" is not in our Siddurim but I found it in a handwritten manuscript. It appears before the paragraph that begins with the words "Chusa Hashem." It is clear to me that its proper place is after the the paragraph that begins with the word Chusa.

ג - I found in the handwritten manuscript of Rabbenu Ha'Chasid that the prayer: Hashem Elokei Yisroel was composed by King Chizkiyahu, King of Judea at the time that Shanherib lay siege on Yerushalayim and sought to destroy Yerushalayim. Chizkiyahu arose two hours into the night, went to the Beis Hamikdash and composed the prayer: Hashem Elokei Yisroel. You find in the prayer the same number of words that are in the gematria of Chizkiyahu plus two words that represent the two hours in the night at which Chizkiyahu composed the prayer. King Chizkiyahu inserted a reference to his name indirectly out of humility. The letter "Ches" appears in the word "Chusa"; the letter "Zayin" appears in the word: "Zarim"; the letter Koof appears in the word: Koleinu; the letter Yud appears in G-d's name; the letter "Hey" appears in the word: "Habet". Together, the letters in these words spell Chizkiyahu's name. King Chizkiyahu began the opening paragraph with the words: Hashem Elokei Yisroel and then includes the paragraph: Habet Mei'Shamayim because he wanted to honor G-d by opening with a line that begins with G-d's name. It appeared to him to be disrespectful to only end with a paragraph beginning with G-d's name.

ל -The theme of the poem provides a clue as to when it was composed. It was composed at the time that evil decrees were imposed upon the Jews at the end of the 5th Millenium (early 1200's CE).

ל -It was written about this poem in the name of Rabbi Yehudah

Ha'Chasid that it was composed by King Chizkiyahu. If that it is what his teachers taught him, let it be. However, if it based on his own conclusion then his conclusion can be challenged because King Chizkiyahu's name is not really hidden in the words. The letter "Yud" is found in the refrain: Hashem Elokei Yisroel and it is not part of the body of the poem. The poem begins with the word "Ha'Bet". As a result the poem does not contain a reference to the letter "Yud" that is part of Chizkiyahu's name.

Our mouths are filled with dust and our strength is held down to the ground because we have tasted bitterness and have been saturated by bitterness. Yet You have not withdrawn Your anger. Despite all that, we have not forgotten Your great name, please do not forget us.

Concerning the opinion of the French who add one paragraph: Va'Yitain B' Afar Pei'Hu, they are not acting appropriately. Someday they will be brought to task for adding to the prayers.